

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל שהצדדים לו

מלט הר טוב בע"מ ושמשון הובלות ואספקת חומרי בנין בע"מ

1. פתח דבר

ביום 6 באוקטובר 2015 חוגשה בקשה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק") להסדר בין מלט הר טוב בע"מ (להלן: "מלט הר טוב") לבין שמשון הובלות ואספקת חומרי בנין בע"מ (להלן: "שמשון") ובין "הצדדים", שעניינו שיווק והפצת מלט המיוצר במפעל המלט בהר טוב.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתן האפשרית על התחרות בשווקים הרלוונטיים, ולאחר שנועצתי עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות אינן עלולות לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. על כן, מצאתי כי ההסדר ראוי לפטור בכפוף לתנאים לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, ובשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. הצדדים והרקע להסדר

ההסדר המונח לפניי גובש בהמשך להוראות לבעל מונופולין שניתנו (בהסכמה) לנשר מפעלי מלט ישראליים בע"מ (להלן: "נשר"), בעלת מונופולין מוכרזת באספקת מלט¹ אשר הייתה עד לאחרונה יצרנית המלט היחידה בישראל, וכן להחלטות הממשלה בנושא² על-פי ההוראות והחלטות הממשלה האמורות, היה על נשר לפעול למכירת מפעל לייצור מלט הממוקם באזור הר-טוב, וזאת חלף מתן הוראות על-ידי הממונה על הגבלים עסקיים בנוגע לביטול תנאים מועדפים שהעניקה נשר ללקוחות מסוימים ויישום מהלכים ממשלתיים נוספים בתחום.

בהמשך למתואר, ביום 14 ביולי 2015 ניתן אישור הממונה על הגבלים עסקיים למיזוג במסגרתו מכרה נשר את המפעל לייצור מלט בהר טוב לחברת מלט הר טוב בע"מ, המוחזקת על ידי גאנאר תעשיות בע"מ (כ-65%), שמשון (כ-24%) ומירב מאיה השקעות בע"מ (כ-11%). חברת גאנאר היא חברת החזקות בבעלות משפחת וייל ואילו שמשון עוסקת בשיווק והובלת מלט וחומרי בנייה, ובכלל זה הפצה של מלט המיוצר על-ידי נשר (להלן: "עסקת המיזוג").³ במקביל לכך, ניתן פטור בתנאים להסדר שבין מלט הר טוב לבין מלט הר טוב ששיקרו התחייבויות מצד נשר להמשיך לספק למלט הר טוב תשומות שונות, וזאת במטרה להבטיח את יכולתו של מפעל הר טוב להמשיך ולהתחרות

¹ ראו הכרזה על קיום מונופולין לפי סעיף 26 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988: נשר מפעלי מלט ישראליים בע"מ (26.3.89) **הגבלים עסקיים** 4100054; וכן החלטה בדבר מתן הוראות לעל מונופולין: נשר מפעלי מלט ישראליים בע"מ (30.10.14) **הגבלים עסקיים** 500696.

² החלטה 3992 והחלטות 1535 ו-1960 של ועדת חשרים לענייני יוקר המחיה, הריכוזיות ועידוד התחרותיות לצמיחה בהחלטות <http://www.pmo.gov.il/Secretary/GovDecisions/2011/Pages/des3992.aspx>;

<http://www.pmo.gov.il/Secretary/GovDecisions/2013/Pages/dec535.aspx>;

<http://www.pmo.gov.il/Secretary/GovDecisions/2014/Pages/dec1960.aspx>

לחרתבה בעניין הרקע למיזוג ראו החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסכם בין מלט הר טוב בע"מ, הר טוב תעשייה ונכסים בע"מ ונשר מפעלי מלט ישראליים בע"מ (12.8.15) **הגבלים עסקיים** 500840.

³ מזג 10085.

בנשר מיד עם העברת הבעלות במפעל. ביום 14 באוקטובר 2015 הושלמה עסקת המיזוג, ומפעל הר טוב הועבר לידיה של מלט הר טוב.

לשיתוף הפעולה בין מלט הר טוב ושמשון שני היבטים משלימים: הראשון, הקשר המבני בין שמשון ומלט הר טוב שאושר במסגרת ההחלטה בבקשת המיזוג; והשני, התקשרות בהסכם לשיווק המלט, מושא החלטה זו.

3. הכבילות שבהסדר והשפעתן על התחרות

ההסכם לשיווק והפצת מלט מושא החלטה זו הוא לתקופה של חמש שנים. במסגרתו, מתחייבות שמשון לרכוש כמות שנתית מזערית של מלט מידי מלט הר טוב, כמות העולה על 90% מהכמות השנתית המיוצרת על-ידי הר טוב (להלן: "התחייבות לרכישה מזערית"). ההתחייבות מסויגת במקרה בו שמשון תקבל הצעת מחיר עדיפה ביחס לחלק מהכמות מספק מלט אחר, ומלט הר טוב תבחר שלא להשוות את ההצעה, אזי כמות המלט שתרכש בתנאים עדיפים מהספק האחר תיגרע מהכמות הכוללת אותה התחייבה שמשון לרכוש. התחייבות זו משמעה, הלכה למעשה, התחייבות של שמשון למקד את מאמציה בשיווק כלל המלט המיוצר על-ידי מפעל הר טוב (במקום המלט המיוצר על-ידי נשר שהיא שיווקה עד כה), כאשר הבעלות של שמשון ב-24% ממניות מלט הר טוב מעניקה לשמשון תמריץ כלכלי לעשות כן.

נכונותה של שמשון למקד את מאמציה כאמור תלויה גם בכך שמלט הר טוב לא תעקוף את שמשון בדרך של פנייה ישירה ללקוחותיה. כמו כן, הסכם השיווק כולל התחייבות של מלט הר טוב שלא להתחרות בשמשון ביחס למי שהיו לקוחות של שמשון בשנה הקודמת, למשך תקופה של חמש שנים (להלן: "תניית אי-התחרות").

כאמור, עד לעסקת המיזוג פעל מפעל הר טוב כחלק בלתי-נפרד מנשר, כך שלא היה לו בסיס לקוחות או מערך שיווק עצמאי. במסגרת בחינת עסקת המיזוג נמצא כי בשל הקושי הניכר לווסת את כמות המלט המיוצרת במפעל ומגבלות הקיימות על אחסון המלט,⁴ מלט הר טוב נזקק לבסיס לקוחות רחב כבר מיומה הראשון כמפעל מלט עצמאי תחת בעלות חדשה. בנסיבות אלה נמצא כי מתן דריסת רגל בבעלות על מפעל הר טוב לשמשון והסדרת שיתוף הפעולה בין הצדדים – סיטונאית מלט גדולה בעלת בסיס לקוחות קיים שצפוי לצרוך חלק ניכר מהמלט המיוצר בהר טוב – חשוב על-מנת להבטיח את יכולתה של הר טוב להתקיים ולהתחרות בנשר.

לנוכח האמור, מצאתי כי עיקרו של ההסדר אינו בחפחת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאין נדרשות למימוש עיקרו. כן בחנתי את השפעות שיתוף הפעולה על התחרות ועל הציבור, ומצאתי כי החששות שעלולים לעלות משיתוף פעולה בין יצרן לבין סיטונאי אינם מתקיימים בענייננו, וכפי שאסביר עתה.

ראשית, שיתוף פעולה בין יצרן לבין סיטונאי עלול במקרים מסוימים להעלות חשש לדחיקת מתחריו של היצרן, במידה שהסיטונאי יחדל מלרכוש ממתחרים אלה. ואולם במקרה הנוכחי, נוכח מעמדה של נשר בשוק הרלוונטי, נוכח קיומם של סיטונאים נוספים ולקוחות רבים, בהם גם

⁴ בענף המלט נודעת חשיבות לרציפות הייצור והאספקה, וזאת בפרט נוכח העלויות הכבדות הכרוכות בכינוי הכבשים המשמשים בתהליך ייצור המלט.

לקוחות גדולים, אשר נוהגים לרכוש מלט ישירות מנשר או מיבוא, וכן בהתחשב בסייג שנקבע להתחייבות לרכישה מזערית עליהם עמדנו לעיל, נמצא כי חשש זה מופג.

שנית, על אף שאין בהסכם השיווק התחייבות מצד מלט הר טוב לאספקה בלעדית או מזערית לשמשון, שיתוף הפעולה עלול להעלות להוביל לכך שמלט הר טוב תחדל מלספק מלט למתחריה של שמשון, באופן המעלה חשש לדחיקתם. ואולם, מאחר שאין בהסדר כדי למנוע מהמתחרים של שמשון להוסיף ולרכוש מלט ממקורות אחרים, ובפרט מנשר, כפי שנעשה עובר למיזוג, גם חשש זה מופג. **שלישית**, שיתוף הפעולה מעלה חשש לפגיעה בתחרות שבין מלט הר טוב לבין שמשון על הלקוחות הסופיים, מאחר שמלט הר טוב מתחייבת שלא לפנות ללקוחות של שמשון. ואולם, היות שמלט הר טוב פועלת להיכנס לשוק הנשלט על-ידי מונופולין ודרוש לה בסיס לקוחות מובטח כמתואר לעיל, ממילא יש לה תמריץ להתמקד בלקוחות הרוכשים מלט ממתחריה, באופן ישיר או באמצעות סיוטנאים שונים, ולא לפנות ללקוחות אשר ממילא רוכשים ממנה מלט באופן עקיף. לכך יש להוסיף את העובדה כי מלט הר טוב עדיין יכולה להתחרות מול שמשון על לקוחות חדשים, וכי שאר המשווקים בשוק, ובכלל זה בעלת המונופולין נשר, ימשיכו להתחרות מול שמשון על כלל לקוחותיה. נוכח כל האמור, גם חשש זה אינו מתקיים בנסיבות העניין.

לבסוף עלול לעלות חשש כי העובדה ששמשון משווקת מלט הן מתוצרת מלט הר טוב והן מתוצרת נשר, עלולה לפגוע בתחרות ביניהן. בפרט עלול להתעורר חשש לתיאום תנאי אספקת המלט ללקוחות קטנים יותר, הנוהגים לרכוש מלט מסיטונאים. ואולם, חשש זה מופג לאור התחייבות שמשון לרכוש כמות גבוהה יחסית של מלט מתוצרת מלט הר טוב, אשר צפויה להוות עיקר הכמות המשווקת על-ידי שמשון, וכן לנוכח קיומה של תחרות מצדם של סיוטנאים אחרים.

נוכח כל האמור לעיל, שוכנעתי כי אין בהסדר כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק הרלוונטי.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, ולפטור את מלט הר טוב ושמשון מן החובה לקבל את אישור בית הדין להגבלים עסקיים לכבילות שפורטו לעיל, לתקופה של חמש שנים.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

החלטתי זו מחליפה את החלטתי מיום 1 בנובמבר 2015 אשר נפלה בה טעות סופר.

אורי שוורץ

חממונה על הגבלים עסקיים (בפועל)

ירושלים, י"ג בכסלו תשע"ו
25 בנובמבר 2015